

FÖRSVARSMAKTENS OMSTRUKTURERING

1 BAKGRUND

Försvarsmaktens plan för omstruktureringen efter Försvarsbeslut 1996 redovisades i "*Budgetunderlag 1998 och särskilda redovisningar*" (Högkvarterets skrivelse 1997-02-28, 23 383:62561). Resultatet av omstruktureringen för 1997, 1998, 1999, 2000 och 2001 har återredovisats i Försvarsmakten årsredovisning för respektive år.

Försvarsmaktens plan för den återstående omstruktureringen efter Försvarsbeslut 1996 har redovisats i "*Budgetunderlag 1999 och särskilda redovisningar*" (Högkvarterets skrivelse 1998-03-01 23 383:61471). I denna plan har också inarbetats de beslut som riksdagen och regeringen fattade under hösten 1997. Dessa beslut berörde i första hand Försvarsmaktens skolorganisation.

Försvarsmaktens omstrukturering beslutat med regleringsbrev 2000-03-30 ingår i rapporteringen. Riksdagsbeslut 2001-05-16 ingår från och med halvårsrapporten år 2001.

Regeringen föreskriver i regleringsbrevet att Försvarsmakten i budgetunderlaget skall redovisa en samlad plan för hur avveckling av krigsförband och grundorganisation skall genomföras. Planen skall omfatta bland annat tidsförhållanden och kostnader för att genomföra omstruktureringen.

Återstående omstrukturering efter Försvarsbeslut 1996 styrs inom Försvarsmakten genom "*ÖB slutliga order avseende Försvarsmaktens omstrukturering*" (Högkvarterets skrivelse 1998-01-19; 02 311:60434).

Pågående omstrukturering efter regeringens beslut 2000-03-30 styrs inom Försvarsmakten genom "*ÖB sammanfattande order avseende Försvarsmaktens omstrukturering*" (Högkvarterets skrivelse 2000-06-20; 02 300:67224) och kompletteringar efter riksdagsbeslut 2001-05-16 styrs inom Försvarsmakten genom "*ÖB reviderade order avseende Försvarsmaktens omstrukturering*" (Högkvarterets skrivelse 2001-06-28; 02 300:68181) samt reviderad order avseende Försvarsmaktens omstrukturering (komplettering med Högkvarterets skrivelse 2001-12-17; 02 300:73056) och *organisatoriska förändringar i Mälardalen (HKV skrivelse 2002-11-26; 23 320:22128)*.

2 REDOVISNING AV TIDSPLAN OCH AVVECKLINGSKOSTNADER

./Ubil 2.1

TIDSPLAN

I underbilaga 2.1 redovisas för varje förbandstyp tidsplaner när omstruktureringsuppdrag skall påbörjas och när de senast skall vara genomförda. Ansvarig ledning har handlingsfrihet att omstrukturera verksamheten tidigare. Planen utgår från att uppdragens sluttidpunkt är 12-31 angivet år. I kolumnen ”*Prognos/Anmärkning*” redovisas förändringar i förhållande till föregående redovisning med *fet kursiv-rad text*. Denna princip används genomgående i samtliga underbilagor.

Ett förband i *grundorganisationen* (motsvarande) anses vara avvecklat när:

- Kärnverksamheten har avslutats.
- All personal är avvecklad.
- Arbetsgivarens skyldigheter och befogenheter för civil uppsagd personal som ej avvecklats överförs till annat förband.
- Kvarstående verksamhet såsom t ex omförrådsställningar, avveckling av anläggningar, mark och fastigheter samt förnödenheter har överförs till annat förband.

Avveckling av förnödenheter, mark, fastigheter och anläggningar kommer således inte alltid att vara avslutade vid den tidpunkt då förbandet enligt definitionen anses som avvecklat.

Avvecklingskostnader

Kostnaderna omfattar:

- Kostnader för insats- och grundorganisation från det att avveckling påbörjas till dess att förbandet är avvecklat.
- Kostnader för avveckling av personal. Huvuddelen av kostnaderna består av kostnader för SPB/SP. Planerade kostnader framgår av underbilaga 2.2.
- Kostnader för avveckling av förnödenheter.
- Kostnader för avveckling och avyttring av anläggningar och fastigheter.

Omstruktureringskostnader för förband som enligt försvarsbeslutet skall omorganiseras, till exempel kostnader för flyttning av personal och omfördelning av förnödenheter samt nyförhyrningar av anläggningar och fastigheter, ingår i de förbandstypvisa uppdragen för vidmakthållande.

3 REDOVISNING PERSONALAVVECKLING

./Ubil 2.2

Att ensidigt redovisa personalavveckling kan ge en skev bild av Försvarets personella situation och därmed förenade kostnader. Försvarets befinner sig i slutfasen av den personalomstrukturering som pågått sedan 2000. De kostnader som redovisas för olika avvecklingsåtgärder är alltid lägre än alternativet att betala personalen lön. Avvecklingsåtgärderna har varit, och kommer att vara, en grundförutsättning för att innehålla planerade personalvolymer.

Planen redovisar avveckling av anställd personal avseende tider och antal. Kostnaderna som redovisas i underbilaga 2.2 är en delmängd av de totala kostnaderna som framgår av den förbandstypsvisa redovisningen (underbilaga 2.1). Även om, som framgår av underbilagan, personalavvecklingen avseende yrkesofficerare volymmässigt går bättre än planerat, så motverkas detta till del av parallella nyanställningar av civil personal. Detta innebär att det totala personalmålet f.n. inte helt kan uppnås. Personalområdet för 2004-12-31 kommer ej heller att kunna hållas.

Kommentar till läget 2002-12-31

Yrkesofficerare

Bland de yrkesofficerare som lämnade Försvarets under år 2002 genom någon form av avgångsåtgärd, var särskild pension (410 st) och entledigande på egen begäran (258 st) de två stora avgångsorsakerna. Antalet prognostiserade avgångar totalt för år 2002 (945 st) nåddes ej, utfallet blev 823.

För 2002 hade totalt 400 SP-avgångar prognostiserats. Det totala antalet beviljade för året blev 410.

Antalet yrkesofficerare som bedömdes yrkesväxla under 2002 var 35 st. Utfallet för året blev 45 och det är avvecklingsförbanden som medgivit denna avgångsåtgärd.

Målbilden för avgångsvederlag 2002 var 5 st och utfallet blev 29. Huvuddelen av dessa är kopplade till F 10:s nedläggning 2002-12-31.

Bedömt antal entledigade på egen begäran för hela 2002 var 350 officerare. Utfallet t.o.m. 2002-12-31 blev 258. De yrkesofficerare som begär entledigande på egen begäran kan kortsiktigt ses som ekonomiskt fördelaktiga för Försvarets, men på sikt kan de innebära en icke önskvärd kompetensförlust. Under fjärde kvartalet minskade antalet som slutade med denna avgångsorsak markant. Till viss del torde det finnas en koppling med konjunkturen i det civila samhället.

Utfallet t.o.m. 2002-12-31 avseende övriga avgångar blev 81 st. Avgångsorsakerna består av ålderspension, sjukpension, förtidspension, flygföraravtal samt avlidna.

Kostnader för avveckling blev 1 059 Mkr för 2002 vilket resulterade i att de prognostiserade uppgifterna underskreds med 67 Mkr. För att förbättra och utveckla våra prognos- och uppföljningsmetoder har Försvarsmakten beslutat att fr.o.m. 2003 skall personer som berörs av en avvecklingsåtgärd inte skall registreras som del av åtgärden.

Fr.o.m. 2003-01-01 ändras rapporteringen till de konton som anges i tabblån (ubilaga 2.2) vilket kommer att medföra en förbättring av uppföljningen. Detta leder till att tabellerna inte kommer att kunna jämföras med tidigare års utfall, men ger en större exakthet. Försvarsdepartementet är informerat om denna förbättring.

Detta dokumentets utfall ska ej jämföras med månadsrapportens då de är beräknade på olika sätt.

Reservofficerare

Under perioden 2002-01-01--12-31 har 309 reservofficerare genomfört reservtjänstgöring i grundorganisationen. Sammanlagt har de tjänstgjort 41 303 dagar. Under samma period har 1 499 reservofficerare genomfört reservtjänstgöring i insatsorganisationen med sammanlagt 10 585 dagar.

Antalsmässigt utgör fortfarande reservofficerarna den största personalkategorin i Försvarsmakten. Totalt sett är idag ca 15 000 reservofficerare anställda i Försvarsmakten. Av dessa innehar ca 12 000 reservofficerare ett aktuellt reservofficersavtal. Övriga är anställda enligt äldre kungörelser/förordningar och är inte aktuella för tjänstgöring.

Försvarsmakten idag har ett antalsmässigt överskott på reservofficerare, samt ett stort antal reservofficerare anställda baserat på äldre kungörelser och förordningar. Därför föreligger ett behov av att anpassa antalet reservofficerare till insatsorganisationens behov. Åtgärder för denna anpassning har påbörjats under 2002.

Civila

Antalet snittårsarbetskrafter för hela året blev 8 933. Det innebär i förhållande till planeringen i Bu 03 ett överskridande med ca 580 snittårsarbetskrafter, (7%). Orsakerna till den uteblivna minskningen är att kärnverksamheten utökats med 255 befattningar, främst beroende på att 178 nya befattningar har inrättats som ersättning för visstidsanställda soldater inom flygvapnet och armén, samt att ANFA organisationen, under en övergångsperiod medgetts ha 40 fler befattningar. FMLOG har utökats jämfört med den ursprungliga planeringen främst beroende på att örlogsvarv Muskö ej överförts till annan huvudman och att helpdesk i Arboga har upprättats. Denna ökning har resulterat i 315 befattningar.

Kostnaderna för avveckling blev 318 Mkr för 2002 vilket resulterade i att de prognostiserade utgifterna överskreds med 61 Mkr. För att förbättra och utveckla våra prognos- och uppföljningsmetoder har Försvarsmakten beslutat att fr. o.m. 2003 skall personer som berörs av en avvecklingsåtgärd inte skall registreras som del av åtgärden. Fr.o.m. 2003-01-01 ändras rapporteringen till de konton som anges i tabblån (ubilaga 2.2) vilket kommer att medföra en förbättring av uppföljningen. Detta leder till att tabellerna inte kommer att kunna jämföras med tidigare års utfall, men ger en större exakthet. Försvarsdepartementet är informerat om denna förbättring.

Detta dokument's utfall ska ej jämföras med månadsrapportens då de är beräknade på olika sätt.

4 AVVECKLING AV FÖRNÖDENHETER

./Ubil 2.3

Högkvarteret har för regeringen redovisat de viktigaste resonemangen och slutsatserna inför avveckling av Försvarsmaktens förnödenhetsöverskott. Denna redovisning återfinns i HKV regeringsskrivelse 1999-10-01 bet 14 840:711 24.

Här anges bl.a. att avvecklingen till sin huvuddel skall vara genomförd senast 2004-12-31.

Ett krigsförband anses vara avvecklat när:

- Förbandet utgått ur *Insatsorganisationen* (KOP).
- Förnödenheter är avvecklade/omfördelade.
- Anläggningar är avvecklade.

Enligt ovanstående kriterier, främst punkten förnödenheter, kommer inga förbandsvolymmer att vara slutligt avvecklade förrän dess förnödenheter (eller motsvarande volym av överskottslager) är avvecklade/omfördelade. Det innebär att förbandsvolymen tidigast är avvecklade 2004-12-31.

Detta medför skillnader i förhållande till de volymer av olika förbandstyper som framgår av krigsorganisationstabellen i KOP. Där redovisas när krigsförbandet utgår ur krigsorganisationen, vilket i princip är när förbandet inte längre skall lösa sina krigsuppgifter.

Den materiel som skall avvecklas är såväl kvarvarande överskott efter tidigare försvarsbeslut som överskott som konsekvens av **försvarsbeslut 2000**.

En snabb avveckling är angelägen av flera skäl. Ett av skälen är att Försvarsmaktens resurser tidigt skall kunna fokuseras på att utveckla och vidmakthålla den ominriktade organisationen. Förutsättningen för detta är att genom rationalisering och effektivisering rationalisera av Försvarsmaktens förrådsverksamhet.

- sänka kostnaderna för förrådshållning
- skapa ekonomiskt utrymme för utveckling av insatsorganisationen.

Efter genomförd analys inriktas underhållsorganisationen på att under perioden fram till 2005 kraftigt sänka kostnader för förrådshållning genom att bl.a. successivt minska förrådsytan för insatsorganisationen med ca 1 miljon kvadratmeter.

Det övergripande målet är att slutföra avvecklingen så att **FMLOG** kan nå en rationell förrådsställning före 2005.

Försvarets Materielverk erhöll uppgiften att upphandla extern avvecklingstjänst i juni 2000. Vald metod har under året reviderats mot en tydligare försäljningsroll för FMV i stället för köp av tjänst.

Orderläge

ÖB har 1999-05-19 i "Förslag till framtida struktur för Försvarmakten" för Regeringen bl.a. angett att

- avvecklingen av förnödenheter är prioriterad och att denna avveckling skall ske så snabbt som möjligt
- materielsystem, som inte passar in i den framtida målbilden, skall koncentrerat avvecklas före 2006.

ÖB har även 1999-10-01 för Regeringen redovisat en översiktlig bedömning avseende avvecklingsbehovens omfattning, behov av övervägningar, metoder, principer samt behov av eventuella regeringsbeslut.

ÖB bedömning och förslag har sedan utgjort underlag för proposition 1999/2000:30 och riksdagsbeslut.

Av regleringsbrev för Försvarmakten 2001 framgår vidare att avvecklingen skall genomföras skyndsamt. Alla möjligheter att vara färdig före 2004-12-31 skall tillvaratas i syfte att så tidigt som möjligt skapa ekonomiskt utrymme.

ÖB har därför i "Sammanfattande order avseende Försvarmaktens omstrukturering", 2000-06-20, kap 10.2., tydligt pekat på behovet av att snabbt sänka kostnaderna för förrådshållning.

ÖB reviderade order avseende Försvarmaktens omstrukturering, 2001-06-28, 02 300:68 181 fastställer C KRI ledningsprinciper, krav m.m.

Ledning av förnödenhetsavveckling

C KRI har med ovanstående som bakgrund 2001-01-31 fattat ett principbeslut om kommersiell strategi, principer för utövande av ledning samt en inriktning av ansvarsfördelning.

Ledning av avveckling av förnödenheter regleras HKV skrivelse "Avveckling av övertaliga förnödenheter (Principbeslut)", HKV 2001-01-31 (bet 14 840: 60474). Därutöver regleras skalkrav m.m. i HKV skrivelse "Uppgifter, krav samt riktlinjer m.m. för avveckling av Försvarets överskotts-förnödenheter", HKV 2001-05-10 (bet 14 840:61311).

Sammanfattning av ovan nämnda skrivelser

Handlingarna riktar sig till avvecklingsprocessens samtliga aktörer och skall ge de uppgifter, bestämmelser, riktlinjer, anvisningar samt ställa de krav som behövs för att kunna;

- leda överföring av insatsorganisationens överskotts-förnödenheter från underhållsorganisationens förråd till de centrala avvecklingsterminalerna
- besluta om destruktion av förnödenheter som inte anses uppfylla försäljningskriterier
- genomföra försäljningar i enlighet med Försvarets handlingsregler
- upphandla destruktion i enlighet med Försvarets handlingsregler
- övergripande styra verksamhet för avvecklingsterminaler
- skapa förutsättningar för beslut och ledning av avveckling
- ensa verksamhet och dess tillämpning
- utöva kontroll över förnödenheter klassade som krigsmateriel, omsluts av slutanvändaråtgärderna, berörs av systemsäkerhets- och miljökrav m.m.

Handlingarna refererar också till den beställning som lagts på Försvarets materielverk i vilken Försvarets materielverk ansvarar för kvalitet och uppgifter enligt samordningsavtal och därutöver enligt nedanstående utdrag ur beställning.

"Genomför periodiskt återkommande försäljning, följ härvid marknadens utveckling samt föreslå fortlöpare förändringar både vad avser försäljningsperioder och kommersiellt tillvägagångssätt.

På anmodan från HKV KRI UH genomföra och avrapportera analysuppgifter.

FMV ansvarar vidare för:

- att skyndsamt genomföra system- och miljöanalyser samt att tillse att mottagaren erhåller sådan information eller kunskap att kraven på systemsäkerhet och miljö tillgodoses
- att upprätta avvecklingskrivelser
- att genomföra registervård inom centrala resursledningssystem för vilka FMV ansvarar
- att genomföra utsökningar
- att genomföra underhållsberedningar för system som endast skall delutgallras och därvid föreslå lagersänkning
- att med stöd av RESMAT avvecklingsuppdrag och fattade avvecklingsbeslut utgallra och till centralt avvecklingsförråd intransportera utgallrad reservmateriel
- att genomföra underhållsberedningar samordnat med försäljningsinnehållet
- att utarbeta kontrakt samt uppföljning av dessa

- att samordna kontakter med en eller flera från Försvarmakten fristående aktörer
- att säkerställa att ingångna slutanvändaråtaganden beaktas
- att upprätta klassningskompetens avseende krigsmateriel (tilläggsuppgift)
- att upprätta systemsäkerhetsregister med "helpdeskfunktion" för systemsäkerhetsfrågor (tilläggsuppgift).

Erfarenheter samt gränssättande framgångsfaktorer

Ny förrådsställningsprincip

Överbefälhavaren har fattat beslut om en ny försvarsmaktsgemensam underhållsorganisation **FMLOG**, med bland annat ändrad förrådsställningsprincip av insatsorganisationen.

Hur insatsorganisationens förband skall förrådsställas har tidigare beslutats (central samt arsenalsförråd). Däremot är det inte ännu slutligt klarlagt hur stor insatsorganisationens förnödenhetsmängd skall bli samt var förnödenheterna skall förrådsställas inom riket. Fördelning av förnödenhetsbeståndet baserat på nuvarande operativa verk kan komma att omprövas med anledning av kraven på ökad rationalitet, kostnadssänkning samt förändrade beredskapskrav. En omfattande del av FM:s befintliga förråd blir inte längre användbara därför att de ligger på fel plats, är för små eller för orationella för modern förrådshantering.

Frånvaron av en samlad riksförrådsplan innebär bl.a. att

- förnödenheter får mellanlagras
- uppsägningar av i framtiden inte behövliga förråd får ske senare än vad som hade varit möjligt
- investeringsbehov inte har identifierats och därmed saknas finansieringsplan.

Arbete med utformningen av en rikstäckande förrådsplan har påbörjats och beräknas vara klar 2003-07-01. Planen är av mycket hög sekretessgrad och kommer därför att utges delad i den takt innehållet kan fastställas.

Behovsättning av insatsorganisation 2004

Efter hand som nya och omorganiserade förband till sin struktur och målsättning är klara genomförs behovsättning av i förbanden ingående förnödenheter. Det slutliga behovet fastställdes i aviseringen januari 2003 av organisation 2004. Förnödenheter som reserverats för att ingå i de nya förbanden tenderar att till sin volym bli relativt stort. Arbete bedrivs fortlöpande för att ur tillgångarna subtrahera ut förnödenheter som inte bedöms bära mot målbilden. Denna metod är mycket arbetskrävande och leder endast i liten omfattning mot avvecklingsmålet. För att tidsplanerna skall hålla krävs därför att arbetet med behovsättningen forceras och att viss risktagning kan accepteras.

Behovsättningen av insatsorganisationen behovsår 2003 har inte uppnått den tidigare bedömda kvaliteten. Detta har inneburit en viss eftersläpning av identifieringen av överskottet. Hur detta påverkar tidsplanen går i nuläget ej att bedöma men tidigare beslutad avvecklingsvolym har intill rapportdatum varit tillräcklig för att skapa underlag till arbetsplanering.

I nuläget bedöms att behovsättningen av organisationsår 2004, vilken aviseras i juni 2003, kommer att kunna innehållas kvalitetsmässigt så att ett underlag för avvecklingen kan föreligga våren 03.

Beslut har fattats angående avveckling av FM MME för tillväxt. Detta innebär en ökning av volymen varför sluttidpunkten för avvecklingen kan komma att förskjutas.

En begränsande faktor i den slutliga identifieringen av överskottet och transformeringen av detta till avvecklingsbeslut är bristande resurser vid KRI sakavdelningar. Arbetet med att kvalitetssäkra identifierat överskott på versionsnivå är omfattande och har fått stå tillbaka för nyutveckling och arbete med att skapa den nya insatsorganisationen.

Terminering och försäljning.

Terminering av överskottet till avvecklingsterminaler genomförs med god målpuffyllnad. Två avvecklingsomgångar har försålts genom FMV och köparen till omgång 1 har avtransporterat köpta förnödenheter. Omgång 2 kommer att vara helt avtransporterad innan årsskiftet. Omgång 3 är terminerad och slutligt stabsarbete i syfte att kvalitetssäkra data pågår. FMV kommer att gå ut med anbudsinfordran i månadsskiftet sept-okt. Terminering av övertaliga förnödenheter till omgång 4 påbörjades 02-08-30 med planerad försäljning 1 kvartalet 03. Planering för omgång 5 pågår.

Förutom de stora försäljningsomgångarna har det genom FMLOG försålts vissa förnödenheter som punktinsatser och lagersänkingsåtgärder. Dessa försäljningar omfattar mestadels fartyg och annan materiel som svårligen kan säljas ihop med de stora försäljningsomgångarna samt volymkrävande mängdmateriel.

Ammunitionsavveckling

Avvecklingen av övertalig ammunition pågår, med mycket gott resultat, och nuvarande plan sträcker sig till **2004-07-01**. Planen rullas årligen. Destruktion av ammunition upphandlas i omgångar av FMV och i nuläget sker huvuddelen av avvecklingen i Tyskland och Sverige. Mot bakgrund av beredskapsskäl har FMV hos regeringen begärt att få genomföra viss upphandling som riktad upphandling mot den svenska industrin. Konsekvenserna av detta kan i nuläget ej prognostiseras men det kan inte uteslutas att det medför en fördyring och eller försening av genomförandet.

Överlåtelse av överskottsörnödenheter till parter utanför Försvarsmakten

Försvarsmaktens avveckling av överskottsörnödenheter har, förutom utgallring genom försäljning och destruktion, även skett genom:

- överföring till andra statliga myndigheter
- gåva till humanitärt bistånd
- gåva till frivilliga försvarsorganisationer
- gåva till barn- och ungdomsverksamhet (endast under år 2000)
- gåva inom ramen för bilateralt säkerhetsfrämjande stöd till Estland, Lettland och Litauen
- gåva till museal verksamhet

Överföring till vissa statliga myndigheter (Räddningsverket och Svenska Kraftnät) samt det bilaterala säkerhetsfrämjande stödet till Estland, Lettland och Litauen har inneburit att signifikanta mängder övertaliga örnödenheter kunnat avvecklas till rimlig arbetsinsats och rimlig kostnad.

Vad gäller övriga överföringar/gåvor, av ett stort antal olika örnödenheter, har arbetsinsatsen varit omfattande men utflödet begränsat i volym räknat.

År 2003 kommer gåvor/överföringar till part utanför Försvarsmakten koncentreras till de insatser som medför att signifikanta volymer avvecklas med rimlig arbetsinsats och till rimlig kostnad.

FM har f.n. inte resurser, förutom för stickprovskontroller, att följa upp ingångna överlåtelseavtal med bl.a. humanitära hjälporganisationer.

Personella avgångar, kompetensbrist

Avvecklingstakten kan komma att störas m.a.a. personella avgångar, nya eller ändrade förutsättningar inom såväl planerande som genomförande led. Även personalomsättning och avgångar vid FMV påverkar såväl avvecklingstakt som avvecklingskvalitet.

Spontanavgångar och pensionsavgångar, som inte får återbesättas, innebär eftersläpningar i omstruktureringen. Detta påverkar örnödenhetsavvecklingen och säkerheten i bl.a. FM:s tillgångsredovisning av örnödenheter.

Belastningen är extra hård på landets mellersta del. Här föreligger en klart högre konkurrens från den civila marknaden om den civila personalen än inom övriga regionen. Logistikorganisationen inom landets mellersta del belastas också extra hårt m.a.a. insatserna för säkerhetsfrämjande stöd av de baltiska staterna samt upprättande och iståndsättande av internationella förband.

För att inte fördröja avvecklingen och på så sätt förorsaka förrådshållningskostnader på sikt bör återanställning kontinuerligt ske.

Kompetensbrist och rekrytering

Ledningen av FM förnödenhetsavveckling kräver tillgång på kompetens främst inom området förvaltning och teknik. Efter senare års stora avgångar inom dessa kompetensområden är det mycket svårt att ersätta uppkomna vakanser, främst vad avser marin- och flygvapenofficerare i nivå tre. Vakanserna inom avvecklingssektorn riskerar att påverka avvecklingstakten negativt samtidigt som viss kvalitetssäkring uteblir. Även i genomförandeorganisationen är kompetenstillgången en hämmande faktor.

Det är vidare ytterst viktigt att de kurser för förrådsmän, förrådsförmän och förrådsförvaltare som tidigare genomförts av FMUHC även fortsättningsvis genomförs.

Viss kursverksamhet har återupptagits genom FMLOG.

Ålderstiget redovisningssystem – nya redovisningskrav

En begränsande faktor vid förnödenhetsavveckling är FM ålderstigna resursledningssystem. De är ursprungligen konstruerade för att tillgångsredovisa försvarsmaktens förnödenheter knutna till krigsförband i en gammal grundorganisationsstruktur. Systemet är byggt för att årsvis avisera krigsorganisationen vilket innebär att förändringar under löpande år är mycket svåra att åstadkomma. Systemet saknar dessutom loggfunktion för att klara av beordrad återredovisning. För att möjliggöra loggning och därmed spårbarhet över tiden har en särskild applikation inom ramen för Lift skapats. Detta är en databas där information om förnödenheter som lämnar FM lagras för framtida behov.

Mot ovanstående bakgrund har FM beslutat vidareutveckla nuvarande redovisningssystem.

5 NEDLÄGGNING AV ANLÄGGNINGAR SAMT AVVECKLING AV FASTIGHETER

./Ubil 2.4

5.1 Nedläggning av anläggningar¹

Försvarsmaktens Nedläggningsplan Anläggningar redovisar tidsplan för avveckling av anläggningar (enl ubil 2.1). Avyttring av anläggningar genomförs av FORTV efter att FM avvecklat sin verksamhet. FM avveckling och FORTV avyttring är samordnade i tid och rum där så är möjligt. FM nedläggningsplan anläggningar och FORTV avyttringsplan anläggningar är samordnade och är grundad på beslutad förbandsavveckling, enligt ubil 2.1. För ett antal objekt har beslut ännu inte fattats och utredning pågår. Kostnaderna för avveckling av anläggningar ingår i de kostnader som redovisas i de förbandstypsvisa uppdragen (underbilaga 2.1).

Beräknade kostnader för avveckling och avyttring av anläggningar innehåller osäkerheter som i nuvarande planeringsläge är svåra att förutse. Detta gäller i första hand kostnader för och omfattningen av olika miljöåtgärder samt entreprenadupphandlingar för avyttring.

Ny mobförrådsprincip innebär att ett stort antal förråd kan lämnas, vilket medför att den totala förrådskostnaden kommer att minska.

Kommentar till läget 2002-12-31

Volymen av nedläggningsobjekt är omfattande som en följd av FB 96 och regeringens beslut om FM omstrukturering 2000-03-30. **Huvuddelen av FB 96-objekten är avvecklade och avyttrade.** Såväl FM som FORTV har nu väl inarbetade rutiner för avveckling och avyttring. Objekt som skall avvecklas **och avyttras** ingår i Försvarsmaktens nedläggningsplan anläggningar. Planen utgör underlag för avvecklingsuppdrag samt underlag för **beställning av** FORTV avyttring. **Försvarsmaktens nedläggningsplan anläggningar gällande from 2003, som är 10-årig fastställdes av C KRI och utsändes 2002-12-12. Planen omfattar avvecklings- och avyttringsåtgärder till en beräknad kostnad av c:a 1300 mkr åren 2003-12 (1900 mkr åren 2001-10, 1700 mkr åren 2002-11). Avveckling och avyttring av anläggningar och förnödenheter i anläggningar genomförs till en årlig kostnad av c:a 200 – 350 mkr. Del av kostnaderna täcks av i samråd med FORTV inplanerade FORTV försäljningsintäkter från avyttring. Inplanering 2003-06 inplanerades och ingår i planerna avyttringsåtgärder för 100 mkr av FORTV försäljningsintäkter (2001–04 inplanerades 210 mkr, 2002-05 inplanerades 70 mkr). Avyttring som ej finansieras av dessa intäkter budgetteras och finansieras av Försvarsmakten.**

¹ En anläggning är en byggnad, utrymme eller iordningställt markområde t.ex. befästning, marin-, flyg-, övriga baser, förbindelser **inkl infrastruktur** m.m, som (avses) redovisas i ett krigsförband.

Verksamhetsuppdrag avseende nedläggning av anläggningar för **2003** utsändes **2002-12-13**.

Nedläggning av anläggningar med höga driftkostnader samt objekt skadliga för miljön resp de objekt som innebär risk för tredje man prioriteras. Hänsyn i planeringen sker även till kommande brist på kompetenser för avveckling inom specifika områden (sb-, vapensystem, **fortkompetens**).

Viss återanvändning har kunnat ske / inplaneras för vissa anläggningar som skulle avvecklas och avyttras till att användas för insatsorganisationen mm (NBF och förråd) för funktioner som skall finnas kvar. Vissa markområden ingående i anläggningarna och vissa byggnader har kunnat bibehållas och nyttjas för GRO verksamhet (som övnings- och skjutfält). Beslut fattas i varje särskilt fall av HKV. Översyn sker efterhand av de anläggningar som skall avvecklas respektive avyttras om det finns ett behov av att ha kvar del eller delar för FM bla enligt gällande anskaffningsplaner / målsättningar. Hyrorna för dessa bibehållna delar är kvar och belastar FM (reducerade efter avveckling och avyttring). Avvecklings- och avyttringskostnader har kunnat reduceras något.

Kapaciteten inom såväl Försvarmakten som Fortifikationsverket är gränssättande i vissa fall och ytterligare åtaganden kan ej ske. Inom FM är det i första hand tillgängliga vapen- och sambandstekniker samt objektledare som gör att avvecklingen ej kan ökas ytterligare innevarande år samt att risk finns att kapaciteten nedgår kommande år. Inom FORTV är det i första hand tillgången på projektledare som gör att kapaciteten ej kan ökas samt att några objekt måste senareläggas till nästa år respektive måste slutföras senare år. Flera av objekten har blivit billigare än beräknat att avyttra pga nya metoder för rasering, försäljningsintäkter, små **till inga** miljöåtgärder och **större mängd objekt vid** anbudsförfarande / konkurrens. Avsaknaden av regeringsbeslut om vilka objekt som slutligt skall bli statliga byggnadsminnen är hämmande på planering, avveckling och avyttring. Avveckling och avyttring av föreslagna SBM-objekt genomförs enligt plan då regeringsbeslut ännu ej erhållits (berörda handläggare är informerade). **Några SBM-objekt har kunnat förskjutas i avvaktan på ett ev beslut medan något objekt har avvecklats.**

5.2 Avveckling av fastigheter²

Planen redovisar tidsplan för avveckling av fastigheter. För ett antal objekt har beslut ännu inte fattats och utredning pågår. Kostnaderna för avveckling av fastigheter ingår i de kostnader som redovisas i de förbandstypsvisa uppdragen (underbilaga 2.1).

Beräknade kostnader för avveckling av fastigheter innehåller osäkerheter som i nuvarande planeringsläge är svåra att förutse. Detta gäller i första hand kostnader för och omfattningen av olika miljöåtgärder.

² En fastighet är en byggnad, lokal eller iordningställt markområde, t.ex. övnings- och skjutfält m.m. och som inte redovisas i ett krigsförband.

Kommentar till läget 2002-12-31

Avvecklingen av fastigheter på avvecklingsorter går snabbare än planerat. Mindre förrådsdelar kommer att kvarstå till dess att materielen har avvecklats. Dock föreligger kapacitetsbrist inom Fortifikationsverkets avvecklingsorganisation vilket medför att cirka 200 objekt till en beräknad hyreskostnad på ca **10** mkr inte har kunnat avvecklats under 2002 vid det norra ANFA-kontoret.

SWEDINT flyttar från Almnäs till Kungsängen under första kvartalet 2004.

OPIL planerade flyttning till Uppsala kommer att innebära att Uppsala garnison behålls i sin helhet. FMLOG behov av förråd i Uppsala eller Livgardet utreds främst med hänsyn till bl.a. internationell verksamhet. F 16 avvecklas vid utgången av 2003.

Flygskolans flytt från F 10 Ängelholm till Malmen kommer att medföra F 10 är lämnat i sin helhet 2.kv 2003. Flygskolan Malmen startar sin verksamhet under 3.kv 2003.

6 TOTALHYRA ANLÄGGNINGAR OCH FASTIGHETER

./Ubil 2.5

Budgetvärden som återfinns i underbilaga 2.5 är lämnade i särskild ordning av respektive chef för respektive, anläggnings- och fastighetskontor (C ANFA-kontor). *Effektivisering av FM fastighetsbestånd sker kontinuerligt. Vid nya förhyrningar eftersträvas flexibla och flyttbara byggnader så att förändringar i försvarsmaktsstrukturen på ett enklare sätt kan pareras och det ekonomiska åtagandet för staten blir mindre.*

Under året har lokalvården för huvuddelen av FM fastigheter överförs från FORTV till civil entreprenör vilket medfört en 20%-ig reduktion av lokalvårdskostnaderna. Ansvaret för upphandling av lokalvården har överförs från FORTV till FM och inom FM överförs till FMLOG.

7 LEVAVIDAREKALKYL

Försvarsdepartementet har underhand påpekat ofullkomligheter i Försvarsmaktens årsredovisning 2001 samt efterfrågat så kallade levavidarekalkyler.

Vid upprättandet levavidarekalkyler 1999 var avsikten att kalkylen skulle vara ett beslutsunderlag och inte ett underlag för framtida analys och slutsatser. Av anteckningar från 1999 framgår förutsättningar och antaganden för kalkylen. Specifiserade anvisningar för konton och kontogrupper saknas, vilket är en förutsättning för kvalitativ framtida uppföljning och analys.

Härutöver har strukturella förändringar genomförts vilket ytterligare försvårar spårbarheten.

I syfte att ändå kunna redovisa efterfrågade uppgifter har en rekonstruktion av levavidarekalkyl arbetats fram.

Avsevärda osäkerheter uppstår dock vid en rekonstruktion. Osäkerheten kan uppgå till uppemot 1 000 mkr av totalsumma om ca 6 000 mkr. Detta gör att kvalitativa analyser av avvikelser mellan kalkyler och utfall inte kan genomföras.

Försvarsmakten föreslog underhand till Förvarsdepartementet inom ramen för arbetet med reformkontrollprojekt 1:5 under hösten 2002 att levavidarekalkyler 1999 - 2001 inte skulle insändas. Försvarsmakten har inte fått någon respons på förslaget och har därför i arbetet med årsredovisning 2002 förutsatt att detta även var Förvarsdepartementets mening. Därav har den rekonstruerade levavidarekalkylen inte kompletterats med utfallsvärden för 2002.

Försvarsmakten har därför i dag hemställt att till regeringen få återkomma med en sådan redovisning senast 2003-04-01.